

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ, ΕΚΤΕΛΕΣΤΕΣ ΔΙΑΘΗΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΤΕΣ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Άρθρο 16

Μητρώο εκτελεστών διαθηκών, εκκαθαριστών, διαχειριστών κοινωφελών περιουσιών ή ιδρυμάτων και κηδεμόνων σχολαζουσών κληρονομιών

1. Στο Υπουργείο Οικονομικών καταρτίζεται και τηρείται Μητρώο φυσικών και νομικών προσώπων, από το οποίο επιλέγονται με κλήρωση που διενεργεί η αρμόδια αρχή, τα πρόσωπα που διορίζονται από αυτήν ως εκκαθαριστές κοινωφελών περιουσιών και οι εκτελεστές διαθηκών, όταν δεν ορίζονται από τη συστατική πράξη ή παρίσταται ανάγκη αντικατάστασης των οριζομένων, καθώς και οι κηδεμόνες σχολαζουσών κληρονομιών. Κατ' εξαίρεση, όταν παρίσταται ανάγκη ορισμού από την αρμόδια αρχή προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου ιδρύματος, ορίζεται πρόσωπο κατ' επιλογή της αρχής, χωρίς διενέργεια κλήρωσης, με εμπειρία και τεχνογνωσία άσκησης των σχετικών καθηκόντων. **Τα διοριζόμενα πρόσωπα πρέπει να έχουν την κατοικία ή επαγγελματική τους έδρα στον τόπο που θα ασκήσουν τα καθήκοντα τους.** Σε περίπτωση ύπαρξης κοινωφελούς περιουσίας, η οποία βρίσκεται σε τόπο όπου δεν έχει την έδρα του κανείς από τους εγγεγραμμένους στο μητρώο, διορίζεται πρόσωπο από τα κληρωθέντα κατ' αρχήν σε όμορο νομό και εάν αυτό δεν είναι δυνατό από οποιονδήποτε νομό. Στην περίπτωση αυτή, η μη αποδοχή του λειτουργήματος δεν αποτελεί λόγο διαγραφής από το Μητρώο.
2. Στο Μητρώο εγγράφονται, με αίτηση τους και εφόσον δεν συντρέχουν στο πρόσωπο τους τα κωλύματα της παραγράφου 1 του άρθρου 18:
 - α) δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, λογιστές και φοροτεχνικοί, πτυχιούχοι ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή ισότιμων αναγνωρισμένων της αλλοδαπής, με πενταετή τουλάχιστον εμπειρία και
 - β) νομικά πρόσωπα με εταιρική μορφή και αντικείμενο την παροχή νομικών ή οικονομικών υπηρεσιών, τα οποία όμως υποχρεούνται, κατά την άσκηση των καθηκόντων του εκτελεστή διαθήκης, εκκαθαριστή κοινωφελούς περιουσίας ή κηδεμόνα σχολαζουσας κληρονομιάς, να χρησιμοποιούν ως προστηθέντες μόνον φυσικά πρόσωπα που πληρούν τα προσόντα της περιπτώσεως α'.Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η διαδικασία γνωστοποίησης και υποβολής αίτησης από τους ενδιαφερόμενους για την εγγραφή στο Μητρώο, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την κατάρτιση του Μητρώου.
3. Αν η αρμόδια αρχή εκτιμά ότι η αξία της περιουσίας υπερβαίνει το ποσό των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ ορίζει ως εκκαθαριστή ή κηδεμόνα σχολαζουσας κληρονομιάς ή εκτελεστή διαθήκης, εφόσον παρίσταται ανάγκη, νομικό πρόσωπο από τα εγγεγραμμένα στο Μητρώο, αλλιώς ορίζει φυσικό πρόσωπο από τα εγγεγραμμένα στο Μητρώο. Η αρμόδια αρχή έχει δικαίωμα, σε κάθε περίπτωση, να αντικαταστήσει τον ορισθέντα, αν μετά από δεκαοκτώ (18) μήνες άσκησης του λειτουργήματος του δεν ολοκληρώσει το έργο του ή δεν σημειώσει ικανοποιητική πρόοδο ή αν προκύψει ότι η αξία της περιουσίας υπερβαίνει το όριο του προηγούμενου εδαφίου.
4. **Μετά την αποδοχή του διορισμού τους για την εκτέλεση καθηκόντων από αυτά που ορίζονται στην παράγραφο 1, τα φυσικά πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο υποχρεούνται να καταθέτουν κάθε χρόνο και για τρία (3) χρόνια μετά την ολοκλήρωση του έργου τους ή την τυχόν διαγραφή τους, δήλωση σχετικά με την περιουσιακή τους κατάσταση.**
5. Οι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο διαγράφονται με απόφαση της υπηρεσίας τήρησης του Μητρώου ύστερα από αίτηση τους ή αν παραβιάσουν υπαίτια τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν με το διορισμό τους.

Άρθρο 17

Διορισμός εκκαθαριστή

1. Όταν η εκκαθάριση ή η εκτέλεση του κοινωφελούς σκοπού ή έργου δεν ανατίθεται με τη συστατική πράξη στον κληρονόμο ή κληροδόχο ή εκτελεστή διαθήκης, διορίζεται εκκαθαριστής της κληρονομιάς με απόφαση της αρμόδιας αρχής, μετά από κλήρωση, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 16. **Ο διοριζόμενος οφείλει, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης διορισμού να δηλώσει εγγράφως την αποδοχή στην αρμόδια αρχή, αλλιώς τεκμαίρεται άρνηση του διορισμού και ο διορισθείς διαγράφεται από το Μητρώο του άρθρου 16.**

2. Αν δεν ορίζεται εκτελεστής με τη διαθήκη, οφείλουν ο κληρονόμος ή ο κληροδόχος που βαρύνεται ειδικά με την εκτέλεση κοινωφελούς σκοπού ή έργου ή ο διοικητής συνιστώμενου κοινωφελούς ιδρύματος, να δηλώσουν στην αρμόδια αρχή αν αποδέχονται να αναλάβουν και τα καθήκοντα του εκκαθαριστή ή εκτελεστή ως προς τον κοινωφελή σκοπό ή έργο.
3. **Φυσικά πρόσωπα που διορίζονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 16 έως 21 δεν επιτρέπεται να διοριστούν εκ νέου πριν την έγκριση της οριστικής λογοδοσίας επί του έργου τους.**
4. Το πρόσωπο που ορίζεται ως εκτελεστής της διαθήκης ή διοικητής ιδρύματος οφείλει να δηλώσει αν αποδέχεται τον ορισμό του, με έγγραφη δήλωση που υποβάλλεται στην αρμόδια αρχή μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημέρα που του γνωστοποιήθηκε η δημοσίευση της και προσκλήθηκε να αναλάβει τα καθήκοντα του ή από την καθ' οιονδήποτε τρόπο γνώση του διορισμού του. Η αρμόδια αρχή προς την οποία υποβλήθηκε δήλωση περί αποδοχής του διορισμού από τον εκτελεστή οφείλει να εξετάσει αν συντρέχουν οι λόγοι ανικανότητας του άρθρου 18 και σε θετική περίπτωση να προβεί στην αντικατάσταση του κατά το άρθρο 19.
5. Όταν, με συστατική πράξη, ορίζεται ο διοικητής ιδρύματος και ως εκτελεστής της διαθήκης, δεν απαιτείται η υποβολή νέας δήλωσης αποδοχής, η δε ιδιότητα αυτή αποκτάται με την έναρξη λειτουργίας του ιδρύματος.
6. Ο εκκαθαριστής, ο εκτελεστής και ο διοικητής του ιδρύματος θεωρείται ότι ασκούν, μετά την αποδοχή του διορισμού τους, δημόσιο λειτούργημα και υπάγονται ως προς την άσκηση του στην εποπτεία και τον έλεγχο της αρμόδιας αρχής.

Άρθρο 18

Ανικανότητα για διορισμό -Έκπτωση

1. **Δεν διορίζονται εκκαθαριστές περιουσιών ή εκτελεστές διαθηκών ή διοικητές ιδρυμάτων: α) οι ανήλικοι, β) όσοι τελούν υπό δικαστική συμπαράσταση, πλήρη ή μερική που εμποδίζει την άσκηση των καθηκόντων τους, γ) όσοι έχουν πτωχεύσει και δεν έχουν αποκατασταθεί, καθώς και όσοι έχουν τεθεί σε αναγκαστική διαχείριση ή εκκαθάριση και δ) όσοι έχουν καταδικαστεί για κακούργημα ή πλημμέλημα από δόλο σε ποινή φυλάκισης μεγαλύτερη των τριών (3) μηνών.**
2. Οι εκκαθαριστές, εκτελεστές διαθηκών ή διοικητές ιδρυμάτων εκπίπτουν αυτοδικαίως από το λειτούργημα τους αν κατά τη διάρκεια άσκησης των καθηκόντων τους ανακλύσει κώλυμα εκ των αναφερομένων στις περιπτώσεις β', γ' και δ' της παραγράφου 1 ή αν καταδικασθούν τελεσίδικα σε οποιαδήποτε ποινή για αξιόποινή πράξη που ανάγεται στην εκτέλεση των καθηκόντων τους.
3. **Οι διοριζόμενοι οφείλουν να δηλώνουν αμέσως την ύπαρξη ή την επέλευση λόγων ανικανότητας στην αρμόδια αρχή.** Την ίδια υποχρέωση υπέχουν και όσοι ασκούν τη γονική μέριμνα του ανήλικου τέκνου, οι δικαστικοί συμπαραστάτες, οι σύνδικοι πτώχευσης και οι εισαγγελείς, σε κάθε περίπτωση καταδίκης.

Άρθρο 19

Αντικατάσταση

1. Οι εκκαθαριστές περιουσιών, εκτελεστές διαθηκών και διοικητές ιδρυμάτων αντικαθίστανται από την αρμόδια αρχή αν αποβιώσουν ή υποβάλλουν παραίτηση ή τους επιβληθεί πειθαρχική ποινή, σύμφωνα με το άρθρο 71, ή αποδημήσουν για μακρό χρονικό διάστημα ή εμφανίσουν πνευματική ή σωματική ασθένεια που εμποδίζει την άσκηση των καθηκόντων τους ή παραβούν διατάξεις της διαθήκης ή του παρόντος Κώδικα, καθώς και αν αμελούν εν γένει στην άσκηση των καθηκόντων τους. Λόγους αντικατάστασης αποτελούν επίσης και η σύγκρουση συμφερόντων αυτών, των ανιόντων, κατιόντων, αδελφών και της συζύγου τους προς την περιουσία. Σε περίπτωση που εκκαθαριστής περιουσίας ή εκτελεστής διαθήκης είναι νομικό πρόσωπο, σύγκρουση συμφερόντων του προηγούμενου εδαφίου νοείται εκείνη των συμφερόντων του νομίμου εκπροσώπου ή του εταίρου που έχει τον έλεγχο του νομικού προσώπου και των ανιόντων, κατιόντων, αδελφών και συζύγων αυτών προς την περιουσία. Πριν την αντικατάσταση, η αρμόδια αρχή οφείλει να γνωστοποιήσει τους λόγους αυτής στον ενδιαφερόμενο και να τον καλέσει προς ακρόαση μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την επίδοση της κλήσης. Η προθεσμία μπορεί να παραταθεί, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου, έως και δέκα (10) ημέρες, για σπουδαίο λόγο.
2. Όταν με τη συστατική πράξη ορίζονται περισσότεροι από ένας εκτελεστές διαθήκης, η επέλευση λόγου αντικατάστασης στο πρόσωπο ενός ή κάποιων εξ αυτών δεν συνεπάγεται αναγκαίως την αντικατάσταση ή πλήρωση της κενής ή των κενών θέσεων, εκτός αν προκύπτει ως υποχρεωτική από τη διαθήκη ή δηλώσουν οι υπόλοιποι ότι επιθυμούν την αντικατάσταση. **Στην περίπτωση αυτή, αν δεν ορίζεται αλλιώς στη διαθήκη, η πλήρωση των θέσεων γίνεται αυτεπάγγελα, με διορισμό από την αρμόδια αρχή κατά τα άρθρα 16 και 17.** Μέχρι την πλήρωση της κενωθείσας θέσης οι υπόλοιποι εκτελούν εγκύρως τα καθήκοντα τους.

3. Αν αποποιηθεί το διορισμό ή υποβάλλει παραίτηση εκτελεστής διαθήκης ή διοικητής ιδρύματος που ορίζεται με τη διαθήκη, λόγω της ιδιότητας του ως κρατικού λειτουργού, ως αντικαταστάτης διορίζεται ο νόμιμος αναπληρωτής του στην κύρια θέση του. **Αν και αυτός κωλύεται, αποποιηθεί ή παραιτηθεί ή αν δεν υφίσταται αναπληρωτής, ο αντικαταστάτης διορίζεται από την αρμόδια αρχή κατά τα άρθρα 16 και 17.**
4. Όταν διορίζεται αντικαταστάτης εκτελεστή διαθήκης, ο διορισμός ισχύει μέχρι τη λήξη της εκκαθάρισης. Όταν διορίζεται διοικητής ιδρύματος, ορίζεται η θητεία του με την απόφαση διορισμού του.
5. Όταν με τη συστατική πράξη ορίζεται ότι τους αντικαταστάτες εκτελεστών διαθήκης ή διοικητών ιδρυμάτων επιλέγουν οι υπόλοιποι, ο διορισμός γίνεται με απόφαση του ίδιου οργάνου. Ο έλεγχος της αρμόδιας αρχής περιορίζεται στην εξέταση τυχόν συνδρομής κωλυμάτων διορισμού, κατά τις διατάξεις του παρόντος κώδικα και τους όρους της συστατικής πράξης. Η ενημέρωση από την αρμόδια αρχή περί συνδρομής κωλυμάτων υποχρεώνει το όργανο να αντικαταστήσει τον διορισθέντα. Οι πράξεις διαχείρισης που έχουν διενεργηθεί από αυτόν ή με τη σύμπραξη του δεν πάσχουν εξ αυτού του λόγου. Μέχρι την εκ νέου πλήρωση της θέσης, εφαρμόζεται το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2.
6. **Εφόσον είναι ανέφικτος ο ορισμός αντικαταστάτη ή εκτελεστή διαθήκης ή διοικητή ιδρύματος κατά τις διατυπώσεις που ορίζονται στη συστατική πράξη, ο ορισμός γίνεται σύμφωνα με τα άρθρα 16 και 17. Ομοίως και αν δεν ορίζεται εκτελεστής στη συστατική πράξη ή αποποιηθεί ο οριζόμενος σε αυτή χωρίς να προβλέπεται ο τρόπος αντικατάστασης του.**
7. Μετά την κοινοποίηση της απόφασης αντικατάστασης στον αντικαθιστώμενο υποχρεούται αυτός να προβεί στην άμεση παράδοση των στοιχείων της περιουσίας στο νέο εκκαθαριστή ή εκτελεστή διαθήκης ή διοικητή ιδρύματος και να υποβάλει λογοδοσία.

Άρθρο 20 Παραίτηση

1. Ο εκκαθαριστής, ο εκτελεστής διαθήκης και ο διοικητής ιδρύματος μπορούν να υποβάλλουν παραίτηση στην αρμόδια αρχή, χωρίς αίρεση ή προθεσμία. Το πρόσωπο που παραιτήθηκε δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση λογοδοσίας.
2. **Μέχρι το διορισμό αντικαταστάτη και την παράδοση των στοιχείων της περιουσίας σε αυτόν, ο παραιτηθείς οφείλει να ασκεί τα καθήκοντα του όσον αφορά τις άμεσες και επείγουσες υποχρεώσεις του.**
3. **Εφόσον ο παραιτηθείς είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο του άρθρου 16, διαγράφεται.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄ ΣΧΟΛΑΖΟΥΣΕΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ

Άρθρο 62 Διορισμός - Καθήκοντα - Λήξη του έργου

1. **Ο κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας διορίζεται κατά το άρθρο 16 από την αρμόδια αρχή αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος δημόσιας αρχής ή οποιουδήποτε προσώπου έχει έννομο προς τούτο συμφέρον, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου για την ιδιότητα της κληρονομίας ως σχολάζουσας, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά αναλόγως των διατάξεων των άρθρων 17 έως 20, 22 έως 24 και 26 έως 28.**
2. Για την εξακρίβωση των στοιχείων της κληρονομίας ο κηδεμόνας μπορεί να ζητεί πληροφορίες, πιστοποιητικά και αντίγραφα δημοσίων εγγράφων από κάθε δημόσια ή τοπική αρχή, γραμματείες δικαστηρίων, υποθηκοφύλακες, κτηματολογικά γραφεία και συμβολαιογράφους. Οι αρχές και τα πρόσωπα αυτά υποχρεούνται να χορηγούν τις ζητούμενες πληροφορίες, πιστοποιητικά ή αντίγραφα ατελώς, μέσα σε δεκαπέντε (15) το πολύ ημέρες από τη λήψη της σχετικής αίτησης.
3. Το λειτούργημα του κηδεμόνα παύει και ο κηδεμόνας παραδίδει την περιουσία στον κληρονόμο ή τον εκκαθαριστή, ύστερα από ενημέρωση της αρμόδιας αρχής, αν του κοινοποιηθεί δικαστική απόφαση περί αναγνώρισης του δικαιώματος του κληρονόμου ή αν διαπιστωθεί το κληρονομικό δικαίωμα τρίτου με απόφαση της αρμόδιας αρχής που εκδίδεται μετά από γνώμη του Συμβουλίου.